

T.C.
ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI
ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
BATI AKDENİZ ORMANCILIK ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ

ARAŞTIRMA BÜLTENİ

ANTALYA İLİNDE EKOTURİSTLERİN TALEP VE BEKLENTİLERİNİN BELİRLENMESİ

GİRİŞ

Bergama Kralı II. Attalos'un akıncılarına "Gidin bana yeryüzünün cennetini bulun" emriyle yola çıkan akıncıların diyar diyar dolaşıp sonunda Antalya'nın bulunduğu yere gelerek "Attalia" adı ile kurdukları kent bugün dünyanın önemli turizm merkezlerinden biri haline gelmiştir. Ekoturizm kavramı güçlü bir doğa bağlantısını ve sosyal sorumluluk sağduyusunu birlikte ele almaktadır. 2002 yılında Uluslararası Ekoturizm Topluluğu'nun doğal alanlara yapılan ve yerel halkın refahını gözeten sorumlu seyahat" şeklindeki tanımlaması geniş kesimlerce kabul görmüştür. Ekoturizm kavramı ile beraber ekoturist kavramı da gündeme gelmiştir. Ekoturistler ile kitle turistleri arasındaki en temel ayırım ekoturistlerin daha çok "doğa için gelmiş" olmasında yatmaktadır. Teorik olarak ekoturist çevreye duyarlı olan turistir. Ekoturizm faaliyetlerinin önemli bir kısmının orman sınırları kapsamında gerçekleştiği dikkate alınırsa sınırlı orman kaynakları üzerindeki baskılar arasında ekoturistlerin ve diğer ilgi ve çıkar gruplarının talep ve beklentileri de önem kazanmaktadır. Bu çalışmanın amacı; Antalya ili için gelecekte yapılacak ekoturizm planlama çalışmalarına esas olmak üzere; ekoturistlerin talep ve beklentilerini belirleyerek ekoturizm ile ilgili izlenecek yeni politikalara katkıda bulunmaktır.

YAPILAN ÇALIŞMALAR

Bu araştırma projesinde 385 yerli ve yabancı ekoturist ile anket çalışması yapılmıştır. Antalya'ya ekoturizm amaçlı gelen turistlerin demografik özelliklerinin, talep ve beklentilerinin, ekoturizm alanlarında

karşılaştıkları sorunlar çok değişkenli istatistik analiz yöntemleri ile incelenmiştir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Antalya yöresine gelen ekoturistlerin genelde; acente kanalı ile gelen, acentelerin yönlendirmesi ile etkinliklerde bulunan, doğal güzellikler başta olmak üzere, tarihi ve kültürel değerleri görmek ve gezmek için gelen, en çok doğa yürüyüşlerini tercih eden, doğayı keşfetme ve öğrenme için etkinlikte bulunan, ortalama 11-20 kişilik gruplar halinde ve 2 hafta süre ile Antalya'da kalan, genelde etkinlikler için sırasıyla mayıs, nisan, ekim ve eylül aylarını tercih eden kişiler olduğu görülmüştür. Konaklama açısından ise pansiyon, butik otel ve köy evini tercih ettikleri, konaklamada standart konfora sahip özellikle yöresel ve otantik yerlere ilgi duydukları belirlenmiştir. Etkinlik alanı olarak en çok Likya yolu, St Paul yolu, Antalya kıyılarını kullanan, günde, en az 12 \$, en çok ise 598 \$ olmak üzere ortalama 87,90 \$ harcama yapan, yöre insanları ile fazla iletişimde bulunmayan, büyük bir çoğunluğu tekrar Antalya yöresine gelmek isteyen, vb. şeklinde eğilim ve davranışlarda oldukları saptanmıştır. Ekoturistlerin Antalya yöresine yönelik ekoturizm faaliyetleri için ilgili kurum ve kuruluşlardan en çok talep ettiği konular içinde tanıtım ve bilgilendirmeye yönelik talepler (%30,7), politika, planlama ve tasarıma yönelik talepler (%20,4), koruma ve uygulamalarla ilgili talepler (%14,9), çevresel ve estetik beklentiler (%14,2), eğitim ve bilinç düzeyine yönelik talepler (%5,8) şeklinde öne çıkmıştır. Tanıtım ve pazarlama teknikleri ile bu seyahatler satılmakta ve bu satışlardan kar elde edilmektedir. Bu nedenle, amaçlar içinde kar elde etmek söz konusu olduğunda

korumanın daha dikkatli bir biçimde denetlenmesi gerektiği gözden kaçırılmamalıdır. Ekoturizmde kitle turizmine göre yerel ekonomiye katkı doğal olarak daha fazladır. Ancak bu çoğu zaman mümkün olmamakta yerel halkın refahına katkı sanılanın aksine çok daha az olabilmektedir. Bu nedenle; ekoturizm alanlarının belirlenmesi ve yönetiminde ekolojik anlamda çevrenin ve muhtemel kayıpların sürekli izlenerek, ekonominin çevresel değerlerin önüne geçmesine izin verilmemelidir. Yerel halkın çevre bilincinin geliştirilmesi, alanda bizzat yaşayan kişiler olmaları nedeniyle hem kendileri kullanırken hem de ziyaretçilerin kullanımı sırasında daha dikkatli davranmalarını sağlayacaktır. Antalya'da edinilen gözlemler turizm sektöründe ekoturizmin önemli bir potansiyeli olduğunu göstermektedir. Antalya yöresinin öncelikli olarak ekoturizm yönetim planı ve eylem programları yapılmak suretiyle bölgenin turizm stratejisi ile bütünleştirilmelidir. Çünkü bu planlar yapılsın ya da yapılsın bu bölgeler çoğu kez bilinçsiz biçimde kullanılmaktadır. Planlama kapsamında özellikle doğal ve kültürel kaynakların detaylı envanterleri çıkarılarak koruma kullanma dengesi gözetilerek yararlanılması sağlanmalıdır.

Antalya yöresinde turizm amaçlı, özellikle kontrol ve denetim çalışmalarına ağırlık verilen kurumsal bir organizasyon oluşturulmalıdır. Acenteler kanalıyla gelen ekoturistler biraz daha kontrol edilebilir durumdadır ancak tamamen bireysel olarak gelip fauna ve flora bakımından tehlike altındaki türleri de kapsayabilen özel ilgi turlarına yönelik seyahatlerin büyük çoğunluğu denetimsiz ve kontrol dışıdır. Ekoturizm içinde yer alan kuş gözleme, botanik turları gibi özel ilgi turizmüne yönelik profesyonel anlamda yetişmiş uzman rehberlere acilen ihtiyaç bulunmaktadır. Bir diğer konu da ekoturizm amaçlı ülkemizi ziyaret eden ekoturistler için özel ilgi turlarına yönelik rehber kitapların, tanıtıcı yayınların bulunmaması ya da çok az olması, aynı zamanda doğal alanlarda doğaya uyumlu ve yeterli düzeyde tanıtıcı levhaların eksikliğidir. Antalya'da ekoturizm anlamında yaşanan en önemli sorunlardan biri de hem doğa hem de

turistler üzerinde çok olumsuz bir etkiye neden olan, ağırlıklı olarak pet şişe ve naylon torbalardan oluşan çöp yığınlarıdır. Antik çağlardan kalan patikalar doğa yürüyüşlerinin en gözde mekanlarıdır. Özellikle Likya yolu üzerindeki bu patikaların korunması, bakımlarının yapılması ve asfaltlanmaması çok önemlidir. Ekoturizme yönelik konaklama tercihlerinde köy evi konaklama ya da köy pansiyonculuğu en çok tercih edilen konaklama türlerinden biridir. Bu nedenle Antalya'da ekoturizme uygun alanlarda köy pansiyonculuğu planlı ve eğitilmiş olmak kaydıyla teşvik edilmeli ve geliştirilmelidir. Bu sayede ek gelir sağlayacak olan orman köylülerinin de ormanlar üzerindeki baskıları azalacaktır. Acentelerde, beraberindeki guruplara öncülük eden rehberlere tehlike altında bulunan türler, yayılış alanları, üreme dönemleri gibi daha dikkatli olunması gereken dönemlerin anlatıldığı eğitimler verilmelidir. Gerekli eğitimleri tamamlayan acenteler sertifika verilerek ayrıcalıklı hale getirilmelidir. Ekoturizmin daha çok orman alanlarında gerçekleştiği dikkate alınır; bu alanlarda Çevre ve Orman Bakanlığı etkisini yayınları, eğitici uygulamaları, denetimleri vb ile daha aktif şekilde göstermelidir. Özellikle personel yetersizliği öncelikli çözülmesi gereken sorunların başında gelmektedir.

Sonuç olarak, ekoturizmin dünyanın kalan bozulmamış doğal alanlarına, ağırlıklı olarak, az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelere, yapılan seyahatler olduğu ve bu ülkelerin de genellikle bu alanların korunması ve yönetiminde geç kaldığı unutulmamalıdır. Ekoturizm açısından önemli bir potansiyeli olan Antalya kaynakların korunması ve geliştirilmesi temeline dayalı bir anlayışla yönetilmelidir.

Yıl: 2010, Teknik Bülten No: 39, Antalya.

Yazışma Adresi: Batı Akdeniz Ormancılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, PK:264 07002 ANTALYA

Proje Lideri: Dr. Zerrin AY

Proje Yürütücüleri: Cumhuriyet GÜNGÖROĞLU, Ali Cem AYDIN, Yrd. Doç. Dr. Atila GÜL

Tel : (242) 345 04 38 **Faks:** (242) 345 04 50

E-posta : baoram@ogm.gov.tr

Web : <http://www.baoram.gov.tr>